

Rola rodziców w kształtowaniu kompetencji emocjonalno – społecznych dziecka

Agata Graniczka

Psycholog Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Rejowcu Fabrycznym

Specjalista wczesnego wspomaganie rozwoju

Umiejętności społeczne i emocjonalne czy są ważne ?

- Harmonijny rozwój dziecka to nie tylko wzrost kompetencji poznawczych i rozwój fizyczny. Równie ważne dla prawidłowego i satysfakcjonującego funkcjonowania człowieka jest dobre samopoczucie, które w dużej mierze zależy od tego, jak układają się nasze relacje z innymi. Potrzebna jest świadomość i adekwatna ocena własnych uczuć, emocji, zainteresowań, wartości, mocnych stron oraz budowanie poczucia własnej wartości. Prawidłowe funkcjonowanie w sferze emocjonalno - społecznej jest niezbędne do osiągnięcia sukcesów w zakresie zdobywania wiedzy i umiejętności w szkole. Dzieci, które mają w prawidłowy sposób ukształtowane umiejętności społeczne i odpowiednio rozwiniętą sferę emocjonalną szybciej się uczą, mają lepsze wyniki w nauce, bardziej efektywnie nawiązują relacje z innymi ludźmi. A w przyszłości mają większe szanse na osiągnięcie sukcesów w życiu zawodowym.

Umiejętności społeczne i emocjonalne pozwalają dziecku:

- rozpoznawać swoje emocje i nimi zarządzać,
- wyznaczać i osiągać pozytywne cele,
- okazywać troskę i zainteresowanie innym,
- udzielać pomocy i prosić o pomoc,
- budować i rozwijać pozytywne relacje z innymi,
- nawiązywać przyjaźnie,
- konstruktywnie i z szacunkiem dla drugiej osoby rozwiązywać konflikty i problemy,
- skutecznie radzić sobie w trudnych sytuacjach.

Kompetencje emocjonalno-społeczne - umiejętności komunikacyjne - rozpoznawanie i kierowanie swoimi emocjami; budowanie dobrych relacji z innymi; ograniczanie destrukcyjnych czy agresywnych zachowań. Emocje dziecka różnią się od emocji osoby dorosłej. Duże znaczenie ma tutaj dojrzewający układ nerwowy. Głównym celem jest kształtowanie umiejętności społecznych (akceptowanie odmienności i otwartości na nią, współpraca w grupie) przy jednoczesnym poznawaniu siebie, swoich możliwości i ograniczeń, jako punktu wyjścia do poznania innych.

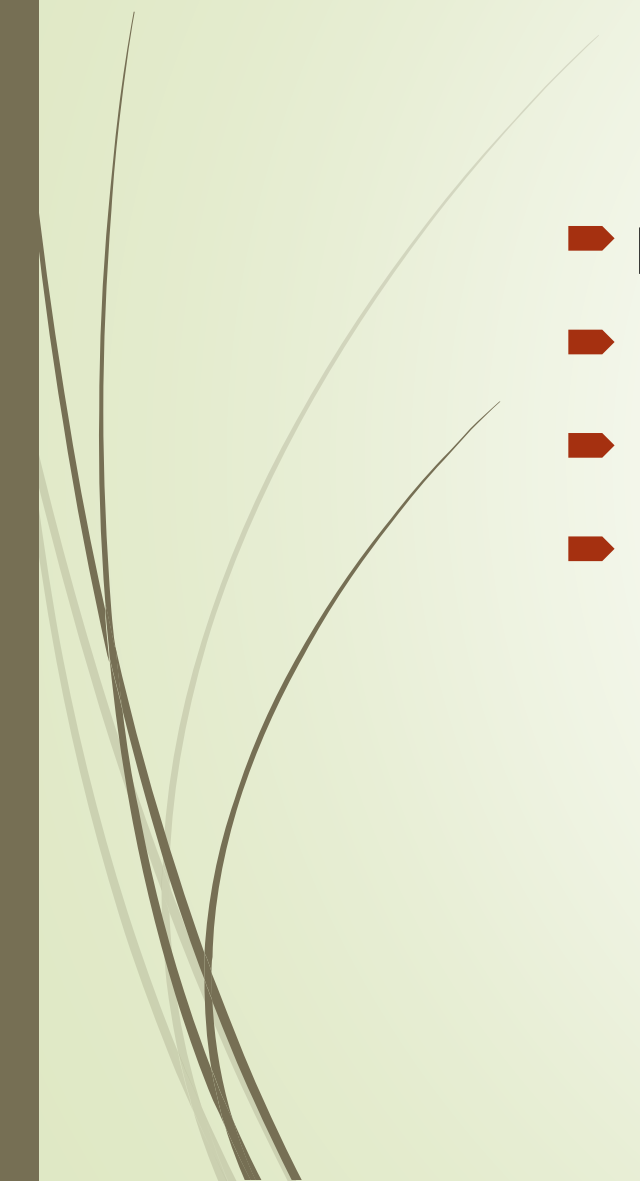
W aktualnym czasie – epidemii koronawirusa, możliwość wspierania rozwoju emocjonalno-społecznego uczniów przez nauczycieli została ograniczona – nauczyciele i uczniowie zostali pozbawieni codziennego, fizycznego kontaktu, rozmów twarzą w twarz, możliwości obserwacji ucznia. Dlatego bardzo ważne jest wspieranie funkcjonowania emocjonalno - społecznego swoich dzieci w domu przez rodziców. Rola rodziców w tym zakresie jest najważniejsza przez całe życie dziecka, ponieważ to oni są największym autorytetem i przykładem moralnym dla swoich dzieci. Nawet niektóre czynności domowe czy codzienne sytuacje, które na pozór nie mają znaczenia, wpływają na rozwijanie umiejętności i wiedzy społecznej dzieci.

Postawy rodzicielskie

- ❑ względnie trwałe ustosunkowanie rodziców wobec dziecka,
- ❑ nie są wrodzone, a nabyte w życiu,
- ❑ struktury plastyczne (zmieniają się w ciągu życia). Rodzice zmieniają postawy względem rozwoju dziecka. Postawy rodzicielskie, które mają skłonność do zastania się są nieprawidłowe. Usztywnione postawy wobec dziecka są szkodliwe.

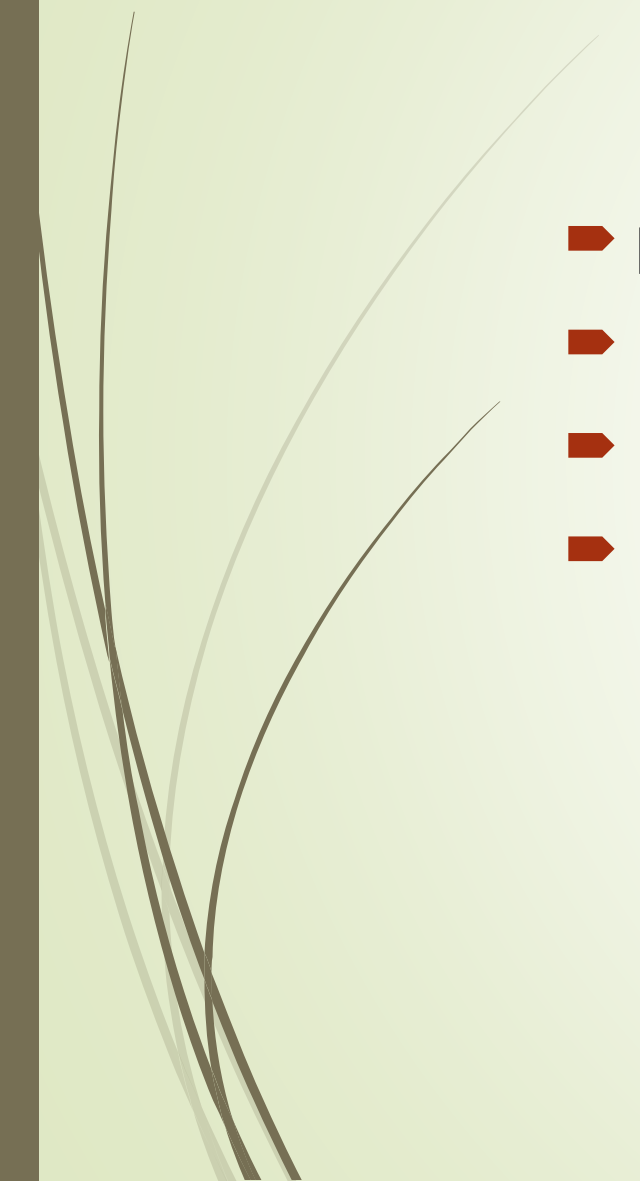

Do prawidłowych postaw rodzicielskich zalicza się:

- **postawę akceptacji**
 - **postawę współdziałania z dzieckiem**
 - **danie dziecku rozumnej swobody**
 - **uznanie praw dziecka**
-

Wśród nieprawidłowych postaw rodzicielskich znajdują się:

- postawa unikająca
 - postawa odtrącająca
 - postawa nadmiernie wymagająca
 - postawa nadmiernie chroniąca
-

JAKIE BŁĘDY POPEŁNIAMY?

- ▶ zbyt duży rygor, zakazy, nakazy, groźby, kary, oschłość uczuciowa, ukrywanie serdeczności, wyrozumiałości. DZIECKO – podejrzliwe, wrogie, mało samodzielne, zalęknione, nie wyraża własnego zdania, rozdrażnione.
- ▶ pobłażliwy stosunek do dziecka. DZIECKO – rozpieszczone, niezdolne do pokonywania trudności, zainteresowane sobą, nie rozumie potrzeb innych.
- ▶ niezdecydowanie - zależnie od humoru, sytuacji, społecznych tendencji. DZIECKO – lekceważy rodziców, nie uznaje autorytetów, cyniczne, unika trudności.
- ▶ nadmierna opiekuńczość, troska, przypisywanie dziecku cech, jakich nie ma, izolowanie go od rówieśników, nieakceptowanie dziecka takim, jakie jest.

JAK BYĆ DOBRYM RODZICEM?

- Spędzaj z dziećmi czas.
- Okazuj miłość.
- Poznawaj swoje dzieci.
- Słuchaj tego, co mówią dzieci.
- Bądź oparciem.
- Ustal jasne zasady.
- Bądź konsekwentny.
- Przyznawaj się do błędów.
- Dotrzymuj danego słowa.
- Dbaj o relacje małżeńskie.

JAK KSZTAŁTOWAĆ DOJRZAŁOŚĆ EMOCJONALNO – SPOŁECZNĄ DZIECKA?

- uczyć samodzielności w codziennym życiu,
- uczyć odpowiedzialności, obowiązkowości i systematyczności,
- uczyć cierpliwości i wytrwałości w pokonywaniu trudności,
- ustalać w domu pewne zasady i egzekwować ich respektowanie, nagradzać i wyciągać konsekwencje.
- kształtować umiejętność współpracy i współdziałania,
- uczyć umiejętności słuchania,

JAK KSZTAŁTOWAĆ DOJRZAŁOŚĆ EMOCJONALNO – SPOŁECZNĄ DZIECKA?

- zachęcać dziecko do szczerego mówienia o swoich, szczególnie negatywnych emocjach, uczuciach, które przeżywa,
- zapewniać możliwość częstych kontaktów z rówieśnikami,
- dużo rozmawiać z dzieckiem na tematy dotyczące różnych sytuacji społecznych, uczyć rozumienia, co jest dobre, a co złe,
- nie straszyć szkołą, nie okazywać dziecku własnych lęków i niepokoików, nastawiać dziecko pozytywnie, pokazywać, że szkoła może być pasjonującą przygodą a nie uciążliwym obowiązkiem.

JAK POMÓC DZIECKU W ROZWOJU ADEKWATNEJ SAMOOCENY:

- rozmawiać o zainteresowaniach dziecka, jego ulubionych zabawach, potrawach, miejscach, w których lubi przebywać,
- traktować dziecko jako indywidualność i unikać porównywania dziecka z innymi,
- pomagać w odkrywaniu mocnych stron dziecka, ale również uczyć dziecko akceptacji własnych słabszych stron,
- dawać dziecku możliwość samodzielnego wyboru,
- być konsekwentnym - zastępowanie karania jasnym, czytelnym, przygotowanym przy udziale dziecka kodeksem obowiązujących zasad i konsekwencji,
- doceniać jego pomysłowość i oryginalność,
- oceniać nie dziecko, ale jego zachowania,

JAK POMÓC DZIECKU W ROZWOJU ADEKWATNEJ SAMOOCENY:

- poświęcać dziecku uwagę i czas (stały czas wspólnych zabaw i aktywności),
- podkreślać dziecięce osiągnięcia, doceniać bardziej wysiłek niż wynik,
- często stosować pochwały, które pomagają dziecku właściwie ukierunkować swoje zachowanie.

KONSEKWENCJA TO TRZYMANIE SIĘ JASNYCH REGUŁ I POSTANOWIEŃ.

- Dziecko musi wiedzieć, co rodzice uważają za dobre, a co za złe, co jest dla nich słuszne, a co nie, czego pragną, a na co nie pozwalają. Dzieci i młodzież potrzebują punktów odniesienia, potrzebują oparcia.
- Dziecko widząc niezgodność między tym, co mówimy a robimy dojdzie do wniosku, że nie musi nas słuchać. Konsekwentne zachowanie daje nie tylko dzieciom, lecz również dorosłym pewność i poczucie bezpieczeństwa.
- Dzieci powinny wiedzieć, że w gruncie rzeczy same są odpowiedzialne za te konsekwencje. W związku z tym bardzo ważne jest, aby młodzi nauczyli się rozumieć, że konsekwencje są zawsze skutkami, są następstwem pewnych działań. Wynikają one z tego, co je poprzedziło i co nie było w porządku.

Ważne zasady

- Aby dzieci kierowały się w swoich działaniach odpowiednimi wartościami, muszą wiedzieć, dlaczego są one ważne.
- Dajmy dobry przykład.
- Nie wymagajmy efektów natychmiastowych.
- Korzystajmy z sytuacji dnia codziennego.
- Uczmy dziecko tego, co na daną chwilę jest najważniejsze.

Dziękuję za uwagę.

Agata Graniczka

Psycholog Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Rejowcu Fabrycznym

Specjalista wczesnego wspomaganie rozwoju